

ŞÖHRƏT TACI

Şuşa hər zaman öz dəyərini qoruyub saxlaya bilən canlı bir muzey kimi xatırlanır. Ölkəmizə gələn turistlərə Şuşa eksponatları haqqında onların dilində məlumat verməyə heç vaxt ehtiyac olmamışdır.

*Dünyanın şöhrəti olan Şuşaya,
Özü şöhrət tacı oldu Üzeyir.
Zəkadan nur saçdı bütün dünyaya,
Günəş tək şəfəqlər saldı Üzeyir.*

M.Quliyev

Çünki bu muzeyin eksponatları hər kəsin anlaya biləcəyi bir dildə - musiqi dilindədir. Əbəs yerə Şuşanı musiqi və Üzeyir bəyini adlandırmırlar.

Üzeyir bəyin canlı eksponatları kimlərdir? Müasirləri Cabbar Qaryağdıoğlu, Bülbül Xan Şuşinski, Qurban Pirimov, Seyid Şuşinski, Sadıqcan, Şərqdə ilk operanın yaradıcısı olmuş Ü.Hacıbəyli və başqaları.

Şuşa deyəndə, ilk olaraq gözümüz önünə əsrarəngiz təbiət mənzərəsi, qulağımıza isə Üzeyir bəyin ölməz musiqisinin sədaları gəlir.

Bu gün Ü.Hacıbəyli bütöv bir zamanı təmsil edən canlı tarixə dönüb. O, milli simfonik musiqimizin, milli operamızın banisi, xalqın sevdiyi operettaların, ürəklərə

yol açan romansların yaradıcısı olmuşdur. Satirik və publisist kimi tanınan Ü.Hacıbəyli öz zəngin yaradıcılığı ilə dünya incəsənətinə böyük töhfələr verməklə yanaşı, Azərbaycanı və Azərbaycan mədəniyyətini dünyaya tanıtmışdır. Bu dahi insan əbədi olaraq Azərbaycan xalqının qəlbində özünə daimi yer tutmuş və dərin sevgi qazanmışdır. Elə buna görədir ki, bütün tələbələr, müğənnilər, çalğıcılar ustada "Üzeyir əmi" deyərək xitab edirdilər və illər öncə yaşayıb-yaradan Üzeyir bəyi indi də həm musiqiləri, həm də onu sevənlər yaşadır.

Bildiyimiz kimi, bütün xalqların həyatında musiqi ilə şeir, poeziya əkiz doğulub. Azərbaycan xalqı bu cəhətdən xüsusilə fərqlənir. Belə ki, bir çox şairlərimiz yaradıcılıqlarında Üzeyir bəyə, onun musiqisi-nə xüsusi yer ayırıblar. Ona olan sevgiləri

qələmin ucundan damla-damla süzülərək misralara dönüb və ağ kağızlar üzərində heç bir zaman silinməyəcək izlər buraxıb. Belə müəlliflər arasında Səməd Vurğun, Bəxtiyar Vahabzadə, Qabil, Rəsul Rza, Hüseyn Şərif, Hikmət Ziya, Fikrət Qoca, Əli Tude, Məmməd Rahim, Tofiq Bayram və digərlərinin adlarını çəkmək olar.

Bu şeirlərlə biz Ü.Hacıbəylinin ev-muzeyinin fondunda qorunub saxlanılmaqda olan "Şöhrət tacı" miniatur kitabında tanış ola bilərik. Bu kiçik kitabda əslində çox böyük bir xəzinə var. Çünki bu şeirlərin hər birində Üzeyir həyatı, Üzeyir ömrü, Üzeyir sənəti hörmətlə və dərin hüznə anılır.

Üzeyir bəyin yoxluğu ilə barışa bilməyən şairimiz Məmməd Rahim "Sənətkar ölməz" şeirində sanki bir qəzəblə ölümə meydan oxuyur. Bəstəkarın cismən yaşaması da, ruhən, daim xalqı ilə bərabər olacağı vurğulayır.

*... Ona yoxdur ölüm, ölən bədəndir,
Ölüm düha üçün əfsanədəndir.*

Əlbəttə, insan dünyasını dəyişəndən sonra unudulur. Lakin yaşadığı zaman ərzində boş, mənasız həyat deyil, Üzeyir bəy kimi yaradıcılıqla dolu bir həyat sürürsə, sözsüz, yaratdıqları illər keçsə belə, onu dahilik zirvəsinə qaldıraraq daim yaşadacaqdır.

Üzeyir bəyin övladı olmamışdır, lakin o, öz əsərlərinə - "Koroğlu"suna, "Leyli və Məcnun"una övladları demişdir. Onlara böyük sevgi və ata qayğısı ilə yanaşmışdır. Elə ona görə də bugün Üzeyir bəyi övladları yaşadır, - desək yanılmırıq.

*Dedin ki, hər şeydən şirindir övlad
Bəs mənim övladım hansı cəhanda?
Sənə əsərlərin övladdır, ustad,
Bilir zaman da, duyur insan da!*

Şairin qəlbindən gələn bu misralar bəl-

kə də bəstəkarı bir təsəllidir.

*"Məşədi İbad"ın qəflətdə qalan
Mürgülü gözləri açıq hələ də,
Məhəbbət dastanı "Arşın mal alan"
Dünyaya təbəssüm saçır hələ də...*

*Koroğlu səhnədə saz çalan zaman
Adını könüllər daşıyacaqdır.
Sevib-sevildikə "Sevgili canan"
"Sənsiz" in sənsiz də yaşayacaqdır!*

Ə.Tudə

Üzeyir bəyə həsr edilmiş əsərlərin külliyyatı neçə-neçə qalın cild təşkil edir. Mənim sizə təqdim etdiyim bu şeirlər ölməz ustadın solmaz şöhrət çələngindən yalnız birçə yarpaqdır.

● **Gülxar ŞAMXALOVA,**
*Ü.Hacıbəylinin
ev-muzeyinin
əməkdaşı*

